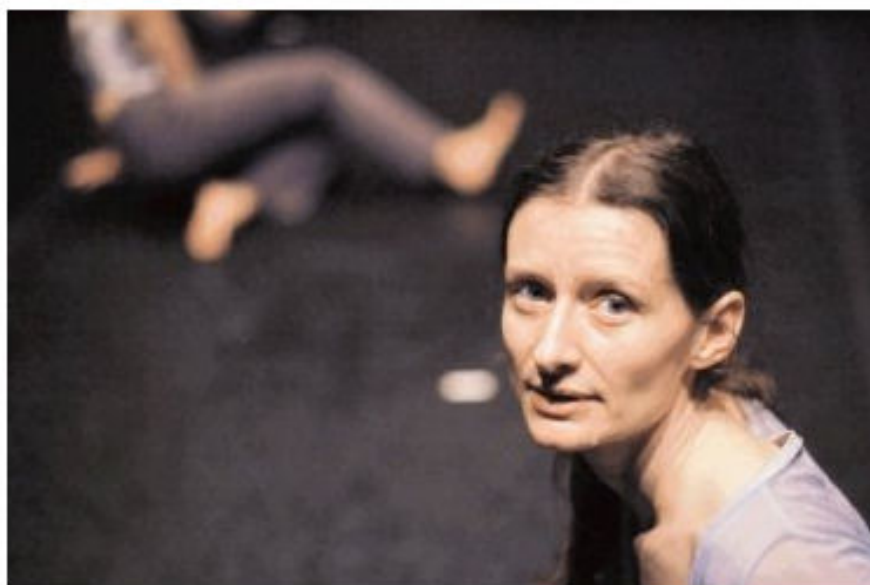

Sedmerica odrskih pokrajin

Pop/Kultura - sreda, 07.05.2008

Tekst: Tanja Lesničar - Pučko

LJUBLJANA - Maja Delak, plesalka, ki je bila od leta 1993 do 2002 stalna članica plesne skupine En-Knap, je z lastnimi koreografskimi projekti začela leta 1995 s solom Manifestacija introverta. Odtlej je koreografirala številne predstave, tako v okviru svoje umetniške kot pedagoške prakse.

Maja Delak: Enega od temeljev predstave *Serata artistica giovanile*, poimenovane po enem izmed umetniških večerov Ferda Delaka, predstavlja slovenska zgodovinska avantgarda, ki je navdihnila naša razmišljanja. (Foto: Dnevnik)

V svoji najnovejši predstavi z naslovom *Serata artistica giovanile*, ki bo doživela premiero nocoj v Cankarjevem domu, se dotika istoimenskega futurističnega projekta iz leta 1926, ki ga je režiral Ferdo Delak (1905-1968).

Kako ste naleteli na Ferda Delaka in ali je vaš sorodnik?

(Smeh.) Kar zadeva sorodstvo, ga nisem mogla ugotoviti. Od začetka tega projekta sem bila odločena uporabiti Kogojevo glasbo, in sicer kratke ekspresionistične klavirske kompozicije - Bagatele. Ko smo s Katjo Praznik in Markom Peljhanom pripravljali koncept predstave, smo se odločili, da bo enega od temeljev predstavljala slovenska zgodovinska avantgarda, kjer Delaka kot osrednjega avantgardista slovenskega gledališča in Kogojevega sodelavca seveda nismo želeli spregledati.

Po njem se sicer že imenuje zavod Delak, center za raziskavo scenskih umetnosti. Je o njem še veliko skritega?

[Natisni članek »](#)

[Pošlji članek »](#)

[A Povečaj pisavo](#)

Top iz rubrike

Zadnje objavljeno

Skupina Elevators: K tršemu kitarskemu zvoku

Rebeka Dremelj se odpravlja v Beograd na priprave za Eurosong 2008

Junija prihaja v Ljubljano legendarni Julio Iglesias

PREBERITE TUDI

Rebeka Dremelj se odpravlja v Beograd na priprave za Eurosong 2008

Junija prihaja v Ljubljano legendarni Julio Iglesias

Mislím, da je Delakovo delo, zlasti teoretično, še vedno preslabo ovrednoteno in ozaveščeno v širši javnosti. Še bistveno več pa je skritega o njegovi ženi, plesalki Katji Delak, ki je skupaj s Pio in Pinom Mlakarjem ter Meto Vidmar sestavljala slovensko plesno avantgardo, o kateri pa, tako kot nasploh o zgodovini sodobnega plesa, pri nas ne vemo veliko. Katja Delak je s Ferdodom iz Avstrije prišla v Ljubljano, kjer je učila in organizirala umetniške plesne večere, potem pa je pred vojno kot Židinja pobegnila v ZDA.

Kako so Delakovi projekti navdihnili vas?

Zanimali so nas njegovi avantgardistični umetniški večeri, kjer smo si naslov goriškega izposodili za predstavo. *Serato artistico giovanile* (po slovensko "mladinski umetniški večer") je Delak organiziral v Gorici, potem ko je s podobnim konceptom leta 1925 v Ljubljani naletel na neuspeh. Kritiki in javnost niso bili pripravljeni na radikalno novo razmišljanje o gledališču in so zato večer zavrnil. Večer je sestavljalo sedem ločenih delov; najprej je Delak predstavil svoj manifest, v katerem je govoril o Černigojevem slikarstvu, en del je bilo branje Julija Cezarja, sledil je koncert in tako dalje. Nas je zanimala predvsem struktura sedmih različnih delov/prizorov, ki smo jih v naši predstavi zasnovali kot pokrajine in jih skušali tematsko razviti s svojimi zamislimi in sodobnostjo. Vir navdiha za nas je bilo progresivno avantgardistično razmišljanje tako Delaka kot Kogoja. To, čemur je on rekel "koreografske skice o odrskem življenju", sem skušala skozi različne sodobne teme (zlasti systemskega nasilja, zatiranja telesnosti ipd.) uresničiti z ekipo odličnih, zrelih in zelo ustvarjalnih plesalcev, performerjev in koreografov.

Lahko torej pričakujemo, da bodo v posameznih delih prišle na dan njihove specifične osebne poetike?

Mislím, da je predstava kot celota odsev neke moje poetike, vnos materialov, predlogov in določenih delov pa je v veliki meri napolnjen z vsebinami, ki so jih vnesli plesalci in igralci pa tudi glasbenika. Torej je tudi njihovo avtorsko delo. Na osnovi konceptualnih izhodišč smo v procesu artikulirali v različnih odrskih jezikih sedem pokrajin. Poleg vseh sodelavk iz prejšnje predstave *Drage drage* (Jelena Rusjan, Nataša Živkovič, Vlasta Veselko, Katja Kosi, Urška Vohar, Barbara Kranjc) so v predstavi še Matija Ferlin, Jurij Konjar in Matej Kejžar.

Tudi oni so izjemni plesalci in performerji, s katerimi sem sodelovala že v preteklosti. Koreografski principi, ki sem jih v tej predstavi lahko naprej razvijala s takšno ekipo, so po mojem res zaživelí. Vsak od njih je v procesu dodajal svoje predloge k raziskovanim temam: Jelena Rusjan je predlagala Wildeovo *Salomo*, Jurij Konjar je posledice brutalnega napada razvil v svojo osebno "*Kronologijo amnezije*", ko smo razvijali zgodbo o nasilju, Matija Ferlin je ustvaril zelo samosvojo interpretacijo Kosovelovih *Integralov* skozi temo osamljenosti/izločenosti. V procesu je bil pomemben del nadaljnje razvijanje koncepta s Katjo in Markom ter ne nazadnje vzpostavljanje pokrajine, sestavljene iz enakovrednih elementov (koreografskih in režijskih, scenografsko-likovnih in glasbeno-zvočnih).

Ekipa je zelo velika, kako ste se znašli ob tem?

Res je, to je doslej moja največja produkcija, v njej so deset plesalcev in dva glasbenika, ki na odru igrata v živo pianist Marjan Peternel izvaja glasbo Marija Kogoja, Luka Prinčič pa elektronsko glasbo. Tako obsežna produkcija je bila zame izziv, a je tudi izredno naporna, tako da se gotovo ne bom prav kmalu lotila še česa tako obsežnega. Sicer vsako leto pripravimo šolske produkcije SVŠGL Umetniške gimnazije, smer sodobni ples, vendar so produkcijski pogoji za pripravo tako kompleksnega projekta v okviru novega zavoda Emanat, predstavnik neinstitucionalne kulture, nezavidljivo slabi. Tako je projekt, kot je *Serata artistica giovanile*, že v izhodišču zelo drzen, saj izvajalci, vključno s Sabino Potočki kot izvršno producentko projekta, nismo želeli pristati na obliko projekta, ki bi nastala kot diktat teh pogojev. Kar seveda pomeni neizmerno veliko entuziazma pri izvedbi.

Tudi tokrat vam je scenografijo delal Marko Peljhan.

Da, z Markom sodelujeva že vrsto let. Prvo je bilo sodelovanje pri projektu *Gina in Miovanni* leta 1999, kjer je Marko sodeloval kot scenograf in oblikovalec luči, kasneje sva v konceptualni pripravi sodelovala tudi pri *Hi-res* in lani ponovno pri predstavi *Drage drage*. Vendar pa Marko glede na to, da je tako interdisciplinaren umetnik, ni zgolj scenograf, oblikovalec luči... Njegov vnos je veliko širši in pomembnejši ravno v velikih premikih, ki se zgodijo v procesu in oblikovanju koncepta in predstave same. Zame je nadvse pomemben sodelavec.

Večni problem slovenske neodvisne produkcije so ponovitve in gostovanja.

... in če je produkcija večja, je tudi problem ponovitev večji. Kljub temu je naša prejšnja predstava *Drage drage*, ki tudi ni majhna, doživela štirinajst ponovitev, in to dobro obiskanih, kar je za naše razmere že lep uspeh, predvsem pa se le na tak način predstava lahko razvije do svojih skrajnih možnosti. Dobili smo tudi kar nekaj povabil iz tujine, problem pa je ta, da so načrtovanja gostovanj tako dolgoročna, da do njih pride šele čez leto ali več, skupina pa se mora potem znova zbrati, kar ni vedno enostavno, ker vsi delamo na različnih koncih; za predstavo je veliko bolje, če se s ponovitvami utrjuje po premieri, ne pa toliko kasneje. Res pa je, da ta nova predstava zahteva tudi večji oder, ne bistveno manjši od tistega v Linhartovi dvorani, kjer bo nocoj premiera. Prva ponovitev bo prihodnji teden, v okviru srečanja IETM, potem pa - bomo videli.